

topline iz razjednega kalija itd. Kolikor preje po piku se imenovani pomočki rabijo, toliko prej in bolj tudi pomagajo. Zato so tudi človeške sline, ki so brz pri roki in so tudi alkalske narave, dober pomoček. Posebno dober pa je tobakov sok, kakoršen se nabira v pipah ali kakoršnega se dobi iz cigare na onem koncu, s katerim se v ustih drži. Sicer pa skušnja uči, da bučelni pik vedno manj škoduje, kolikor večkrat je bil kdo od bučele pičen. Ko ti pa koga veliko bučel, kakor se sem ter tje primeriti more, pičilo in lahko njegovo življenje v nevarnost pride, se mora takoj poklicati zdravnik. Kinin se je v takih nesrečah kot dobro zdravilo pokazal. Sploh pa se naj vsakdo varuje bučele dražiti in jariti.

M. Vino v toplih prostorih brez škode hraniti. Dobro staro, precej močno in v steklenice pretočeno in trdno zamašeno vino se da v taki toplini, kakoršno imajo navadno sobe, v katerih stanujemo, dobro hranjevati. Če je pa prostor še toplejši in če se dalj časa v njem hranuje, postane nekoliko bolj temne barve in s časom dobi popolnoma tako barvo, kakoršno imajo navadno umetno ponarejena vina. Večidel se tudi troha drožja na dnu steklenice usede. Ako steklenice ležijo, se v takih ležečih steklenicah vino boljše hranuje, kakor v postavljenih.

M. Spoznati ali je jajce zdravo ali skvarjeno, se to s tankim koncem pritekne koncu jezika. Ako je jajce na tem koncu mrzlo občutiti, je zdravo in dobro, ako je pa toplo, potem je skvarjeno. Na debelem koncu je jajce vedno nekaj bolj toplo občutiti, kakor na nasprotnem tankem.

Dopisi.

Iz Dobrne. (Cesarjev rojstni dan). „Tiha“ Dobrna prizadeva si pokazati izraz domoljubnega mišljenja in privrženosti do slavne hiše cesarske. To je namenila razodeti, kakor že velikokrat, tudi 17. avg. v nedeljo zvečer. Ali vreme prekrizalo je račun. Ravno ob mraku nastane pogubonosna burja. Svetloba bleska namestovala je baklje in krese; mesto pokanja možnarjev razlegalo se je po hribovju, gričih in dolinah silno treskanje in gromenje; rožljanje oblakov grozilo nam je s točo, ktereje smo, hvala Bogu, vendar všli srečneje, kakor ubogo Frankolovo in Črešnjice, kjer je nemilo klestila po polju in vinogradih vzlic temu, da je vse obetalo dobro žetvo in primerno bogato trgatvo. Po polnoči nam se je strah ponovil. — V ponedeljek bila je ob devetih slovesna sv. meša. Službe božje vdeležil se je škof prevzvišeni gosp. Dr. Jirzik; dalje bivši banski namestnik pl. Vakanović, general Gantiers, Radonec (Linien-Schiffs-Capitain), Vranić (Schiffs-Capitain), Sirk (major), več častnikov ter drugih topliških gostov različnih stanov in narodnostij; občinski in šolski odborniki, učitelji in šolska mladež pak lepo število Bogu in vladarju vedno zvestih farnikov. Cerkva bila je

napolnjena, kakor ob praznikih; zvečer je črno noč razsvetljeval velikansk kres, a v zraku praskale so spuščane rakete med tem, ko so se v sobani gibale brhke noge plesalcev. — Kar je v nedeljo narava zabranila ljudem ter službo poveljevanja sama prevzela, to se je preložilo na večer praznika sv. Štefana (20. avg.), patrona ogerskih dežel. Prav primerno. Iz zadnjega imenika (Curliste Nr. 9) je razvidno, da je skoro polovica gostov podložnih kroni sv. Štefana, namreč 63 (t. j. 51 Hrvatov in 12 Magjarov, p. Sándor v. Markovics, Horwath, Kunewalder itd.), med tem ko jih je iz ostalih kronovin 70! Ali „čuda golemoga“! V čitalnici topliškeje vzlic temu zastoj gledaš po hrvatskem (kakor sploh slavjanskem) časniku; a drugih je mnogo, namreč nemških, magyarskih in laških. Vsakemu gostu pa je dovoljeno, da se pritoži gledé kake pomanjkljivosti. Svoje želje lahko zapiše v knjigo, ki je v pisarnici odprta za ta namen. Nerazumljivo nam je to tem bolje, ker vsako leto pridejo semkaj odlični hrvatski politiki in pisatelji, n. pr. Kukuljević, starosta hrv. državnikov in pisateljev, Šenoa, vrednik „Vienca“ V sredo toraj opravilo se je to, kar je v nedeljo izostalo. Kapelnik topliške godbe priredil je bakljad. Na cesti v podnožju farovža zbrala se je množica ljudij ter krenila spremljana sviranjem do kopališča. Na razsvetljenem trgu zaigrali so avstrijsko himno in še nekoliko drugih glasbenih umotvorov. Po odigranej „tamborici“, ki jo je zložil kapelnik sam, minola je dnevna slovesnost.

M. K.

Iz Špitaliča. (Huda ura) je privrela v nedeljo 17. avgusta zvečer od severo-zahoda. Toča je padala sem ter tje kot kurja jajca, največ pa orehove debelosti, in je pobelila celo pogorje tako imenovano Konjiško goro in vse južno ležeča brda. Pobila je deloma čisto, deloma do $\frac{3}{4}$ fare: Frankolovo, Črešnjice, Špitalič in Konjice. Drevesa stojijo suha in vinogradi goli in rujavi, a sem ter tje se ne pozna, kaj je bilo na njivi vsejano. Uničena je trgatev, uničena je turšica, hajda, zelje, fižol, oves, repa in tudi mnogo spomladi vsejenega strnjenega žita. Silno je vrelo in bliskalo se kot ob sodnem dnevi od 8—9 ure zvečer, a rumeno rudeči svit gorečih poslopij, v ktera je treščilo, kazal je leđeno zemljino odejo. Zapstojn so krvavi žulji in vroči znoj letos kmetu trpinu, še toliko ni pridelal, da bi do jeseni mogel preživeti, ker se je tudi ozimina tako slabo obnesla. Zadelala je ta strašna ujima najubožniše fare menda celega Štajerja; vsaj kmetje ne samo, da nimajo kaj jesti, so tudi do glave zadolženi. Od kar je knez Windischgrätz Konjiško goro gozdname odeje slekel, odkar so les za žganje apna Landečanje posekali, pobija toča leto za letom te fare. Ni čuda, da je kmet vže večidel ob živino prišel, da vesice, ki so imele pred 10 leti še do 30 glav lastne živine in do 50 ovc, imajo zdaj 8 glav živine 5 ovc. Koliko je pa kmetov, ki vže leto in dan repa

živine ne glešajo! Kar je bilo boljšega lesa v hostah, to se je v zadnjih slabih letih posekalo in prodalo; na zimo pride zadnji mladi les pod sekiro, da se pod nič za žito proda. Dolgove, obresti, davke, kdo jih bo plačeval? Ako Bog ne omeči usmiljenih ljudi, in visoka c. kr. vlada ne pomaga, ljudje morajo tu od glada cepati, malo da ne tako, kakor na Kitajskem, v kljub železnicam. Posebno se priporočijo ti siromaki svojim vrlim poslancem g. g. Vošnjaku, Gödel-nu in Hermannu, naj bi blagovolili za nje poslati prošnjo za podporo predobrotljivemu očetu svitlemu cesarju. Bože pomози!

I. Is.

Iz Dobrne. Ko pri Vipavi in Goriškem dozori prve črešnje, se to naznanja po raznih časnikih. O zadnjih črešnjah pa se pisatelj teh vrstic ne spominja, da bi kje poročilo bral. Ljudstvo navadno pravi, da je sv. Vid že črešenj sit. Pri sosednjem sv. Joštu se te besede nikakor ne morejo uresničiti. Praznik sv. Vida je 15. junija, a v rečenej farici črešnje pozno zorijo in sedaj t. j. v drugi polovici meseca avgusta prinašajo jih ljudje prodajati na Dobrno. Rast zelišč je toraj od ostalih krajev za dva meseca kasnejša. Ivanjčice so še le začele cveteti. Najokusnejše jagode dobiš lahko še sedaj. Karfijol, ki tam prav lep vzraste, daje točno hrano gostom v Dobrnskih toplicah. Mlin veterjak pa je komaj pričakal svoj letošnji plen!

Iz konjiškega okraja. (Toča. — Razne stvari). Naš okraj je letos po toči hudo zadet. 30. junija na večer se je vdrla strašna toča po Pohorju. Uničila je ozimino čisto. Ljudje so jo pokosili in ajde vsejali. Pa 17. avgusta prihruje zvečer ob 9. uri druga ploha in napravila je veliko škodo. Uničila je ajdo po Pohorju in po Konjicah, poškodovala druge poljske pridelke, — posebno pa vinograde. Kaj je ta dan ostalo, vzela je 23. avg. tedaj trikrat v tem letu, in 2krat v enem tednu je ropotalo, kakor ob sodnem dnevi. Padala je rogljata, kakor kamenje. Setve so v zemljo vbite, da se ne ve, kaj je bilo vsejano. Od bite veje, oguljena drevesa, mrtvi zajci in tice kažejo in pričajo, kako huda ura je bila. — Pri vseh teh prikaznih so pa ljudje dobre volje, kakor da bi imeli vsega dovolj. Oštarije so polne; čuje se vrišč in trušč, ples in ravs, kakor med divjaki. Za pijačo je denarja dovolj. Dostikrat je v oštariji pri cerkvi več ljudi, kakor v cerkvi pri krščanskem navku. — Pri hudih urah se vidi dosti krive in prazne vere. Nekteri ljudje, posebno po hribih, so čisto zatelebani v prazna znamenja in čudežne pomočke, s katerimi hočejo točo odgnati, kakor z gorjačo pritepenega psa. Posebno radi tirjajo, naj bi se zvonilo, kedar se bliža huda ura. Duhovniki naj bi vendar ljudstvo podučili, da po zvonjenju se hudo vreme ne odganja, ampak vabi. To je dognano po natoroznanskih vednostih. Zvonjenje ob hudem vremenu ne bo več

pomagalo, kakor na Kranjskem blagoslovljene zemlje zoper rdečo bolezen pri svinjah. Zvonovi kličejo in opominjajo verne k molitvi. Za po toči poškodovane se pobirajo milodari po celem cesarstvu. Prva zdatna pomoč pride vsikdar iz darežljive očetovske roke svitlega cesarja. Velikodušne darove Njegove je okr. glavar celjski poškodovanim sam delil. Pri tej priložnosti smo zamogli opazovati nesramnost obdarovanih. Vsak je premalo dobil. Najhujše so jezike brusili nepotrebneži taki, katerim toča ni veliko škode naredila, pred vsemi pa zanikrni gospodarji. Neka kmetica se je v Zrečah pri razdeljenju darov pritožila, da je premalo dobila, ker ji je toča in vihar streho čisto poškodoval. Resnica pa je, da je po slabem zanikrnem gospodarjenju streha slaba, da bi se mački vdralo. Uboštvo bode črez zimo veliko, posebno po hribih, ker ne bodo ljudje imeli kruha. V denar ne more druga kaj spraviti, kakor les. Ako se pa živine tvega, s čem bo obdeloval? Z lesom pa delajo ljudje neusmiljeno. Sekajo še, sekajo, za nasad pa nikdo ne skrbi. Ravno zato in od tod toliko neviht, ker je na Pohorju toliko „nun“. (Mesto, na katerem les posekajo, da se pleša daleč vidi, imenuje se „nuna“. Ne bi li jezikoslovci blagovolili to besedo raztolmačiti?) Ako bodo po Pohorju tako pridno sekali in žage vedno stavili, ne bo se več imenovalo „zeleno“, ampak „plešasto“ ali „golo“ Pohorje.

Čujemo, da se g. Malenschegg, čadramski učitelj, kateri je na „proklete grablje“ svojega rojaka Deschmana prisegel, čudno huduje in jezi nad dopisnikom, ki je v „Gosp.“ njegovo vedenje pri volitvah v Konjicah razglasil. Čemu ta jeza?! Kar je res, je res. Da se pa g. M. huduje nad dopisnikom, je jasen dokaz, da se on sramuje svojega vedenja, — ker je ničvredno.

Iz Gruškoveca v Haložah. (Odgovor dopisniku v 33. števil. „Slov. Gosp.“) sem dolžen objaviti, ker sem bil ondi krivično napaden. Prvič ni res, da bi jaz nemškutaril. Kot župan dopisujem vsem le slovenski. Več kakor 50 prošenj sem slovenski napisal in c. k. okrajnemu glavarstvu odposlal, da bi z iztirjevanjem dače počakali do jeseni, kar je tudi bilo uslišano. Kdor pa ni hotel prošnje delati dati, to je bil dopisnik. Da se je pri njem rubilo, tega si je bil sam kriv, ker je lov po srenji Gradiškeje izdražbal pa ga ni hotel plačati. Imeli smo 3 leta točo, česar gotovo ni kriv župan. Vendar je župan pomagal, kolikor je mogel, in dognal, da se je 929 fl. 36 kr. pri dači odpisalo nesrečnikom in 515 fl. milodara med nje razdelilo; tudi dopisnikova žena je prejela 15 fl., ko je on v Bosni bil. Zarad novih volitev župana malo skrbi, ali ga bodo zopet izvolili, ali ne. Župan biti je sicer častna pa težavna in sitna reč! To vé vsak, kateri si je skusil. To pa rečem, ako bo novi župan srenji tako gospodaril, kakor dopisnik sam sebi, potem se njej ni treba posebno veseliti.

Jožef Bezjak, župan.

Od sv. Križa na Murskem polju. (Šalinci) bi imeli most postaviti čez Surotko. Veliko se je uže pritoževalo zaradi tega mosta, ker se je mnogo nesreč ondi zgodilo, pa dosedaj bilo je vse prizadevanje zapostoj. Pritožbe so se zavrgele do najnovejše dobe. Kajti sedaj imajo Šalinci ukazano most do novega leta dodelati. Bil je nedavno komisijon. Može so ondi pregledovali in naposled rekli, da bi predrag bil, ako bi ga tako postavili, kakor je bilo sklenjeno. Naj dotični gospodje ne gledajo na to, ampak na potrebo mosta, ki itak ni više cenjen, nego je vreden „bagerl“, na kakoršnem so se može komisijonarji vozili. Cesta od Šalincev do velike steze se mnogo rabi in je torej tudi potrebna popravce. Naj se zgodi!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zadnje dni je vse pričakovalo, koga bo minister Andrassy dobil za naslednika. Bil je res shod vseh ministrov pred cesarjem, navzoč bil je tudi magjarski minister Tisza, pa do sedaj ni videti, da bi se bilo kaj določilo. Svitli cesar so odšli v vojaški tabor blizu Brucka, minister Tisza se je odpeljal na Francosko v morsko kopel, grof Andrassy pa je šel k svojemu staremu prijatelju Bismarku. Kaj bo iz tega, to so ljudje željni izvedeti. — Stiska, v katerej so sedaj kmetski ljudje, napotila je skoro vse naše kmetijske družbe sklicati gospodarski shod na Dunaj, da bi se ondi posvetovalo o uzrokih in pomočkih sedanje sile. Vse družbe bodo zastopane, le tržaška se kuja in ne pošlje nikogar na shod. Tem lahonskim kokotom ošabne grebene pristriči je uže slednji čas! Nemški liberalci uže nekoliko obžaljujejo svojo neumnost, zakaj so se toliko zaletavali v Andrassyja in potem v Taaffeja. Pregreho popraviti in se posvetovati, kako in kaj, zberejo se ti gospodje 30. sept. v Linu pod vodstvom dr. Herbst. Čudno je pa še to, da je celó „Marburger-Zeitung“ dne 27. avg. groznica tresla, ko je slišala, da namislijo konservativci, posebno grof Klam-Martinec, svetu in cesarju razkriti, kako so liberalni gospodje zadnja leta kradli, goljufali in ropali iz raznih davkoplačilskih blagajnic. No, to pa je gotovo, da pometanja dosedanjega z državnim denarjem ne bomo trpeli, zlasti previsokih plač ne. Čemu sta n. pr. v Ljubljani 2 finančna svetovalca skoro celó brez oprave s plačo 7000 fl.? Ali ni 25.000 fl. za železniškega višjega inšpektorja preveč itd.? Zlasti, če pomislimo, da je nedavno bil nek posestnik zavolj 1 krajcarja dolžne dače eksekviran od davkarje v Škofjiloki! Omeniti je še to, da so baje italijanski vojaki prekoračili naše meje na Tirolskem na južno-zahodni strani od Ziljske doline. — Za mesto Szegedin je se nabralo milodarov 2½ milijona. Hrvatski sabor snide se 1. septembra. V Sarajevu se delajo priprave za marš proti Novemu-pazarju. Več regimentov je že na poti proti Turškemu; avstrijsko-turška

komisija je tudi že odpotovala. Iznenadilo bo pa naše bralce novost, da je prebrisani dobitnik Hercegovine, slavni fml. Jovanovič, odstavljen ter zapustil Bosno. Novine poročajo, da je sam rad odstopil, ker se ni pazilo na njegovo svarjenje, naj se ne gre samo s 5000 vojaki v nevarne soteske Novo-pazarske in naj se Turkom nič ne veruje. Bodi tako ali ovako. Slavni Jovanovič je kakor fem. Filipovič zapustil Bosno. Komandirajo sedaj generali večidel le nemškega in magjarskega imena. Bližnja prihodnost bo nam kazala, ali je to bilo prav ali ne.

Vnanje države. Sv. oče, Leon XIII. so doposlali vsem škofom pismo, kder naročujejo, naj bi ti skrbeli, da se bogoslovci in duhovniki učijo modroslovja (filozofije) v smislu največjega krščanskega modrijana sv. Tomaža Akvinskega. Ruski cesarjevič potuje po Švedskem, kder je povsod sijajno sprejet, car pa je prišel v Varšavo, kder ga je nemški cesar odlično pozdraviti dal po feldmaršalu Manteiffelnu! Črnogorski knez Nikola pride 2. septembra na Dunaj obiskovat našega cesarja. Zulu-Kafarski kralj Cetevojo se je pred Angleži umaknil v znotranjo Afriko. Egiptovski novi vice-kralj in abesinski krščanski kralj Janez sta se sprla. Ta je z vojsko 80.000 mož prekorail mejo. Suezki kanal so izkopali Francozje, rabijo ga pa najbolj Angleži; lani je samo 89 francoskih ladij šlo skoz kanal, angleških pa 1272 — avstrijskih 38.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevu.

II. Najlepši kinč mesta so mošeje, katerih hoče biti do 150, ne pa 300, kakor se turčin rad pobaha. Polovica bode kamenatih in polovica lesenih; o kakem slogu je težko govoriti; vse so skoro po ednem kopitu osnovane. Misli si, dragi čitatelj, četirivoglato ali pa okroglasto lesenjačo z vitkim, 40 do 60 metrov visokim stolpom, nad katerim se vije znamenje verske zmote in neomike, blede polumeseč, in v duhu si videl poslopje, ki še morebiti presega lepoto dolgočasnih, praznih, resno-temnih sarajevskih džamij. Znotraj se najde tu in tam kaka malarija, ali vselej, kedar sem na kaj takega naletel, se mi je zdelo, da je hotel le kak fantek svoje misli na steno s zelenimi ali rudečimi barvami načrtati. Podobam pa manjka vsa umetnost, okus, življenje: okorne so in mrtve in proste vseh vzvišenih nazorov, kakor sploh nauk in vera muhamedanska. Največ se nahaja po stebrih in zidovih lepo napisanih izrekov koranovih; p. „ni ga Boga razven allah“, „On, ki je najbolj usmiljeni usmiljenec“, katerega volja vso naravo k češčenju sili“ in več takih stavkov, pri katerih, kedar jih izgovarja, si moslem menda ničesar ne misli. Posebno ponosni so Turki na Carevo in Begovo džamijo. Prva stoji na levem obrežju